

Üniversite Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Görüşleri: Bir Örnek Olay Çalışması

 Büşra YILMAZ¹, Nihal AVCI², Nevin HOTUN ŞAHİN³

¹ Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Şişli/İstanbul.

² Arş. Gör., Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ebelik Anabilim Dalı, Merkez/Kırklareli

³ Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Şişli/İstanbul.

Öz

Giriş: Kadına yönelik aile içi şiddet, toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyen küresel bir sorundur.

Amaç: Bu çalışmada farklı iki fakültede öğrenim gören üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik görüş ve tutumlarını belirlemek amaçlandı. **Yöntem:** Bu çalışma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Çalışma Aralık 2018 - Haziran 2019 tarihleri arasında 900 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirildi. Araştırmaya belirlenen iki fakültede lisans eğitimi alan, Türkçe iletişim kurabilen, mental açıdan sağlıklı olan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan bireyler dâhil edildi. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan katılımcı tanıtım formu ve bir örnek olayın yer aldığı açık uçlu sorulardan oluşan yapılandırılmış görüşme formu kullanıldı. Örnek olaya ilişkin görüşler düzenlendi, kodlandı ve daha sonra benzer özellik gösteren kodlar kategorileştirildi. Sosyodemografik bulgular tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılarak değerlendirildi. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri ile kadına yönelik aile içi şiddete yönelik görüşleri ve örnek olaya ilişkin görüşleri arasındaki ilişkinin analizinde ki-kare (χ^2) testi kullanıldı. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 20.67 ± 2.14 , %63.5'i kadın ve %36.5'i erkekti. Örnek olaya ilişkin görüşler analiz edildiğinde; katılımcıların %10.3'ünün daha önce örnek olaya benzer bir durumla karşılaştığı bulundu. Katılımcıların %65.5'i böyle bir durumda şikayette bulunmak isterlerse polise şikayette bulunacaklarını ifade etti. Aile içi şiddet ile karşılaşma durumunda kadınların %50'si pasif tepki, %37.9'u aktif tepki verirken, erkeklerin %36.5'i pasif tepki, %49.3'ü aktif tepki gösterdi. Daha önce şiddete maruz kalan kadınların %18.5'inin, erkeklerin %6.9'unun daha önce örnek olaya benzer bir durumla karşılaştığı belirlendi.

Sonuç: Düşük oranda da olsa kadına yönelik aile içi şiddeti destekleyen öğrencilerin varlığı, bu konuda bilinçlendirilmelerinin önemini göstermektedir. Bu kapsamda sağlık bakım profesyonellerine eğitim, sağlık, hukuk ve sosyal hizmetlerle ilgili yapılan planlamalarda aktif rol alma, aile içi şiddeti tanımlayabilme ve bu konuda toplumsal farkındalığı artırma amacına yönelik eğitim hizmetlerini planlama ve uygulama gibi çok önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Sözcükler: Aile İçi Şiddet, Tutum, Kadın.

Abstract

University Students' Views on Domestic Violence Against Women: A Case Study

Background: Domestic violence against women is a global concern that impacts public health negatively.

Objective: The aim of this research was to determine the views and attitudes of university students studying in two separate departments towards domestic violence. **Methods:** This study is a descriptive research. Between December 2018 and June 2019, the research was conducted with 900 university students. The research included individuals who received undergraduate training in two departments, who were able to communicate in Turkish, were mentally stable and volunteered to participate in the study. For data collection, a participant introduction form created by the researchers in accordance with the literature, as well as a structured interview form comprising of open-ended questions and a case study, were used. The opinions on the case were organized, coded, and then the codes with similar characteristics were categorized. Sociodemographic findings were evaluated using descriptive statistical methods. The relationship between the participants' sociodemographic factors, their attitudes on domestic violence against women, and their views on the case was investigated using the chi-square (χ^2) test.

Results: The participants' average age was 20.67 ± 2.14 , 63.5% were female, and 36.5% were male. When analyzing the opinions on the case, it was found that 10.3% of the participants had previously experienced a similar situation. If they were to make a report in such a case, 65.5% of the participants expressed they would appeal to the police. While 50% of females reacted passively in the case of domestic violence, 37.9% reacted actively, 36.5% of males reacted passively, and 49.3% reacted actively. It was found that 18.5% of women who were previously exposed to violence and 6.9% of men had previously encountered a situation similar to the case.

Conclusion: The fact that there are students with a positive attitude towards violence against women, although at a low rate, highlighted the value of raising awareness on this issue. At this point, healthcare professionals have very important duties. In this context, health care professionals have critical responsibilities such as actively participating in the planning of education, health, legal, and social services, diagnosing domestic violence, and aiming to plan and implement educational services to raise social awareness about the issue.

Key Words: Attitude, Domestic Violence, Female.

Geliş Tarihi / Received: 25.02.2021 **Kabul Tarihi / Accepted:** 04.03.2022

Correspondence Author: Arş. Gör. Nihal Avcı, Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ebelik Anabilim Dalı, Merkez/Kırklareli. Telefon: 0538 838 77 77 E-posta: nhalavc@gmail.com

Cite This Article: Yılmaz B, Avcı N, Hotun Şahin N. Üniversite Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Bakışları: Bir Örnek Olay Çalışması. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi. 2022; 15(2):137-148.

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi 2022 Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License

Şiddet, tüm dünyada giderek büyüyen küresel bir sorundur. Dünya Sağlık Örgütü şiddeti “bireyin kendine, başka birine ya da bir gruba tehdit veya fiziksel kuvvetin kasıtlı olarak kullanılmasıyla yaralanma, ölüm, psikolojik hasar veya yoksunluk gibi istenmeyen sonuçları olan eylem” şeklinde açıklamaktadır (1). Kasıtlı bir şekilde fiziksel güç kullanılarak uygulanan şiddet yaralanmalara, psikolojik hasarlara, gelişimsel bozukluklara ve ölüme sebep olmaktadır (2). Kadına yönelik aile içi şiddet (KYAİŞ) dünya çapında var olan ve kadın sağlığına olumsuz etki eden bir durumdur. Aile içi şiddet, yakın partner şiddetine ek olarak kardeşler veya kuşaklar arasındaki şiddet gibi aile üyeleri arasında oluşabilecek şiddet olarak tanımlanmaktadır (3). Aile içi şiddetin mağdurları ezici çoğunlukla kadınlardır. Kadına yönelik aile içi şiddetin sebepleri arasında eğitim yetersizliği, alkol, uyuşturucu ve madde kullanımı, göçler, gelenek-görenekler, maddi sıkıntılar ve eşler arasında etkili iletişimin kurulamaması sayılabilir. Kadına yönelik aile içi şiddetin en temel nedeni toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir (4).

Şiddet, uygulanış biçimine göre fiziksel, cinsel, sözel, duygusal ve ekonomik şiddet olarak kategorilere ayrılmaktadır ve en sık rastlanan şiddet türü psikolojik şiddettir. Şiddet türlerinin çeşitliliği nedeniyle maruz kalınan şiddetin boyutlarını ortaya koymak zordur (5). Dünya’da her üç kadından biri şiddeti deneyimlemektedir. Şiddetin yaşam boyu prevalansı kadınlarda %30’dur (6). Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de şiddetin arttığı bilinmektedir. Fakat kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığını ortaya koyan çalışmalar sınırlıdır. Türkiye genelinde kadınların %44’ünün psikolojik şiddete, %36’sının fiziksel şiddete ve %12’sinin cinsel şiddete uğradığı belirlenmiştir (7). Kadınların %9’u erkeğin kadına en az bir durumda fiziksel şiddet uygulamasını doğru bulduğunu belirtmiştir (8). Aile içinde şiddet ölüm ve yaralanmalara sebep olabilir. Şiddete maruz kalmış bireylerde yaralanmalar, kırık-çıkıklar, beyin hasarı gibi fiziksel hasarlar; depresyon, anksiyete bozuklukları, panik atak ve özgüven kaybı gibi psikolojik hasarlar meydana gelebilir (9). Ayrıca aile içinde yaşanan şiddet çocukları da olumsuz etkilemektedir; çocuklar şiddet esnasında yaralanmakta hatta hayatlarını kaybetmektedir. Çocuklar sosyal öğrenme yoluyla ev içinde yaşanan şiddeti rol model almaktadır (10).

Şiddete yönelik farkındalığı arttırmada üniversite öğrencilerinin önemli bir grup olduğu düşünülmektedir (11). Toplumun eğitilmiş kesimi olan üniversite öğrencilerinin kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve konuyla ilgili farkındalıklarının artırılması çok önemlidir. Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin KYAİŞ’e yönelik tutumlarını belirlemek için çalışmalar yapılmıştır (12-14). Vural ve ark. (2020)’nin yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin, KYAİŞ’e yönelik tutumlarının olumsuz olduğu yani öğrencilerin aile içi şiddeti desteklemediği bulunmuştur (14). Pınar ve ark. (2019)’nin yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin, KYAİŞ’i destekleyen geleneksel bakış açısını reddettiği bildirilmiştir (13). Aktas (2016) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin şiddeti desteklemediğini bildirmiştir (15). Görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumlarına ilişkin farklı görüşler mevcuttur. Bu noktada sağlık bakım profesyonellerine özellikle toplumla iç içe olan hemşirelere önemli görevler düşmektedir. Kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi için toplumda duyarlılığın ve farkındalığın oluşturulması ve zihniyet dönüşümünün sağlanması gereklidir. Bu çalışmanın amacı farklı disiplinlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik görüş ve tutumlarının belirlenmesidir.

Araştırma soruları:

- Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik görüşü nedir?
- Üniversite öğrencileri aile içi şiddet ile karşılaşma durumunda nasıl tepki verir?
- Üniversite öğrencilerinin cinsiyeti ile örnek olaydaki duruma ilişkin görüşleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Üniversite öğrencilerinin daha önce şiddete maruz kalma ile örnek olaydaki duruma ilişkin görüşleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik görüşleri ile örnek olaydaki duruma ilişkin görüşleri arasındaki ilişki nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Araştırma, üniversite öğrencilerinin KYAİŞ'e yönelik görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte planlandı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma İstanbul'da bir devlet üniversitesinin hemşirelik ve orman fakültelerinde yapıldı.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Çalışma evrenini İstanbul'da bir devlet üniversitesinin hemşirelik ve orman fakültelerinde lisans eğitimi alan öğrenciler oluşturdu. Aralık 2018 - Haziran 2019 tarihleri arasında belirlenen üniversitedeki Hemşirelik Fakültesi'nde 645 öğrenci, Orman Fakültesi'nde 355 öğrenci öğrenim görmektedir. Hemşirelik Fakültesi öğrenim müfredatında aile içi şiddete yönelik derslere yer verilirken, Orman Fakültesi eğitim müfredatında bu bağlamda bir ders içeriği mevcut değildir. Hemşirelik Fakültesi'nde kadın öğrenci sayısının fazla, Orman Fakültesi'nde erkek öğrenci sayısının fazla olması sebebiyle örneklem belirtilen fakültelerden seçildi. Araştırmada evrenin tamamına erişilmesi amaçlandı. Belirlenen tarihler arasında evrenin %90'ına (900 kişiye) ulaşılarak çalışmaya katılımda gönüllü olan ve araştırmaya dâhil etme kriterlerini karşılayan katılımcılardan veriler toplandı. Araştırmaya dâhil etme kriterleri; belirlenen üniversitede Hemşirelik Fakültesi'nde ve Orman Fakültesi'nde lisans eğitimi alıyor olma, Türkçe iletişim kurabilme, mental açıdan sağlıklı olma ve araştırmaya katılımda gönüllü olmasıdır.

Veri Toplama Araçları

Katılımcı Tanıtım Formu: Literatürden yararlanılarak araştırmacılar tarafından hazırlanan form 14 sorudan oluşmaktadır. Formda katılımcıların sosyodemografik özelliklerini ve aile içi şiddete yönelik görüş ve tutumlarını belirlemeye ilişkin sorular yer almaktadır (18).

Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu: Araştırmacılar tarafından literatüre dayalı kurgusal "aile içi şiddet gören kadın" içerikli örnek olay verilmiştir. Örnek olay yazıldıktan sonra Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında uzman kişilerden görüş alınıp forma son hali verilmiştir. Sunulan örnek olaya ait açık uçlu yedi soru ile katılımcıların aile içi şiddete yönelik görüş ve tutumları alınmıştır (5).

Örnek Olay:

Örnek olayda evli ve iki çocuğu olan 35 yaşındaki kadının eşi alkol bağımlıdır. 22 yıldır alkol almakta olan eş, bağımlılık durumundan kurtulmak için birçok yere başvurmuştur. Kadın eşinin herkes tarafından sevilen, iyi kalpli, dürüst, merhametli biri olduğunu ifade etmektedir. Alkol aldığında çocuklarına/eşine şiddet uygulayan eş sonrasında çok pişman olup ağlamakta, bu davranışları isteyerek yapmadığını; alkol etkisi altındayken kendisi gibi davranmadığını ifade etmektedir. Çocukları ve kendisi şiddet gören kadın eşinden şikayetçi olmamaktadır.

Verilerin Toplanması

Aralık 2018 - Haziran 2019 tarihleri arasında belirlenen üniversitedeki Hemşirelik ve Orman Fakültesi'ndeki 900 öğrenci ile yüz yüze görüşme yapıldı. Görüşmeler bireysel yapılmış olup her görüşme ortalama 25 dakika sürdü. Veri toplama öncesinde Hemşirelik ve Orman Fakültesi'nde öğrenim gören toplam 10 katılımcı ile ön uygulama gerçekleştirildi. Ön görüşmede elde edilen veriler analize dahil edilmedi. Araştırma soruları görüşmeler sonrasında revize edilip, sorulara son hali verildi. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan katılımcı tanıtım formu ve örnek olayın yer aldığı, açık uçlu sorulardan oluşan yapılandırılmış görüşme formu kullanıldı. Sorular araştırmacılar tarafından öğrencilere soruldu ve not alma yöntemi ile cevaplar kaydedildi. Görüşmede katılımcılara görüşme formunda yer almayan ek sorular sorulmadı. Görüşmeler araştırmacılar tarafından öğrencilerin toplu hâlde bulunduğu bahçe, kantin ve derslik gibi yerlerde öğrencilerin eğitimlerini aksatmayacak şekilde gerçekleştirildi.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen tüm bulgular IBM SPSS Statistics 25 (IBM SPSS, Türkiye) programı ile değerlendirildi. Sosyodemografik bulgular değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (ortalama, standart sapma, frekans, yüzde)

kullanıldı. Örnek olaya ilişkin görüşlerin analizinde içerik analizi yapıldı. İçerik analizi elde edilen verilerin önce kavramsallaştırılması, ortaya çıkan kavramlara göre düzenlenmesi ve veriyi açıklayan temaların ortaya çıkarılmasına dayanmaktadır (16). Bu doğrultuda katılımcıların yarı-yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verdiği cevaplar düzenlendi, kodlandı ve daha sonra benzer özellik gösteren kodlar kategorileştirildi (16,17,19). Örneğin “*Siz bu ailenin komşusu olsaydınız şiddet uygulayan erkek birey ile ilgili ne yapardınız?*” sorusuna verilen ‘*bir kadın şiddet görürken öylece durup izlemezdim, polise haber verirdim*’ ve benzeri cevaplar ‘*herhangi bir yere başvururdum*’ şeklinde; ‘*sonuçta aile içinde yaşanan olay aile içinde kalır, ben olaya karışmazdım*’ ve benzeri cevaplar ise ‘*hiçbir şey yapmazdım*’ şeklinde kodlandı; daha sonra bu kodlar ‘*aktif tepki*’, ‘*pasif tepki*’ ve ‘*tepkisiz*’ olarak kategorileştirildi. Tablo 2’de ilgili soru başlığının altında, sorulara verilen yanıtların kodlanmış hali, Tablo 3’te ise ilgili soru başlığının altında bu kodların kategorize edilmiş hali görülmektedir. Örnek olaya ilişkin görüşler IBM SPSS Statistics 25 (IBM SPSS, Türkiye)’e kodlanmış haliyle girildi. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri, KYAİŞ’e yönelik görüşleri ve örnek olaya ilişkin görüşlerin analizinde ki-kare (χ^2) testi kullanıldı.

Araştırmanın Etik Yönü

Katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirildi ve yazılı olarak “Bilgilendirilmiş Onam Formu” alındı. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayandırıldı. Çalışma, araştırma ve yayın etiğine uygun şekilde yapıldı. Etik kurul izni bir devlet üniversitesinin Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu’ndan (Sayı: 35980450-663.05-Tarih: 23/11/2018); kurum izinleri ilgili kurumlardan alındı.

Bulgular

Araştırmaya dahil edilen 900 katılımcının yaş ortalaması 20.67 ± 2.14 , katılımcıların %63.5’i kadın, %36.5’i erkekti. Katılımcıların %64.4’ü hemşirelik fakültesinde, %35.6’sı orman fakültesinde öğrenim görmekteydi. Katılımcıların aile içi şiddete yönelik görüşlerine ilişkin bulgulara Tablo 1’de yer verildi. Örneklemin %29.3’ü herhangi bir şiddet türüne maruz kalmıştı. En fazla maruz kalınan şiddet türüne bakıldığında katılımcıların %21.2’si psikolojik ve %16.6’sı fiziksel şiddete maruz kaldığını ifade etti. Katılımcıların %32.7’si herhangi bir şiddet türünü uyguladığını ifade etti. Katılımcıların %88.7’si aile içi şiddetin asla kabul edilemeyeceğini ifade etti. Katılımcıların örnek olaya ilişkin görüş ve tutumları Tablo 2’de verildi. Tablo 3’te katılımcıların cinsiyeti, daha önce şiddete maruz kalma durumu ve aile içi şiddete yönelik görüşü ile örnek olaya ait görüşleri arasındaki ilişki verildi.

Üniversite Öğrencilerinin Daha Önce Benzer Bir Durumla Karşılaşmasına İlişkin Bulgular

Örnek olaya yönelik sorulara verilen cevaplar içerik analizi yapıldığında; katılımcıların %10.3’ünün daha önce benzer bir durumla karşılaştığı bulundu (Tablo 2). Örnek olay gibi durumla karşılaşma ile daha önce şiddete maruz kalma arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulundu ($p = .000$) (Tablo 3). Daha önce şiddete maruz kalan kadınların %18.5’inin, erkeklerin %6.9’unun daha önce benzer bir durumla karşılaştığı belirlendi.

Üniversite Öğrencilerinin Örnek Olaydaki Aileye Komşu Olduklarını Varsaydıklarında Şiddet Uygulayan Erkek Birey Hakkında Düşündüklerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların %34.6’sı bu ailenin komşusu olsalardı eşe tedavi olması gerektiğini söyleyeceklerini ve %32.8’inin herhangi bir yere şikayette bulunacaklarını ifade etti (Tablo 2). Literatürde gözlenebilen davranışsal çabalar aktif tepki, gözlenemeyen, duygusal ve bilişsel çabalar ise pasif tepki olarak sınıflandırılmıştır (20). Katılımcılar örnek olaydaki aileye komşu olduklarını varsaydıklarında cinsiyet ile verilen tepki arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulundu ($p = .001$) (Tablo 3). Bu duruma kadınların %50’si pasif tepki, %37.9’u aktif tepki verirken, erkeklerin %36.5’i pasif tepki, %49.3’ü aktif tepki göstermişti. Katılımcılar örnek olaydaki aileye komşu olduklarını varsaydıklarında aile içi şiddete yönelik görüş ile verilen tepki arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulundu ($p = .001$) (Tablo 3). Aile içi şiddetin asla kabul edilemeyeceğini ifade eden katılımcıların %45.0’i pasif tepki verirken, %38.6’sı aktif tepki verdi. Aile içi şiddet bazı durumlarda kabul edilebilir/uygulanabilir diyen katılımcıların %69.3’ü aktif tepki verirken, %15.8’i pasif tepki verdi.

Üniversite Öğrencilerinin Örnek Olaydaki Şiddet Uygulayan Bireyi Şikâyette Bulunmak İstese Nereye/Kime Başvuracağına İlişkin Bulgular

Katılımcıların %65.5'i örnek olaydaki gibi bir durumla karşılaştıklarında şikayette bulunmak isterlerse polise şikayette bulunacaklarını ifade etti. Katılımcıların %21.1'i örnek olaya benzer şekilde şiddet gören bireylerin aile ve sosyal politikalar bakanlığından, %20.5'i polisten destek alabileceğini ifade ederken, %40'ı herhangi bir fikrinin olmadığını belirtti (Tablo 2).

Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Mağduru Kadının Aile İçi Şiddeti Bildirmeme Nedenlerinin Ne Olduğunu Düşünmesine İlişkin Bulgular

Katılımcıların %25.8'i örnek olaydaki kadının eşi tarafından öldürülmekten korktuğundan; %25.5'i eşinin düzeleceğine inandığından şikayetçi olmadığını düşündüklerini belirtti (Tablo 2). Cinsiyete göre örnek olaydaki kadının şikayetçi olmama nedenini kadının kendini güvende hissetmediğini düşünme açısından istatistiksel açıdan anlamlı fark vardı ($p = .003$) (Tablo 3). Örnek olayda aile içi şiddet gören kadının şikayetçi olmama nedeni olarak kadınların %47.2'si; erkeklerin %38.4'ü kadının kendini güvende hissetmediğini düşündüğünü belirtti. Daha önce şiddete uğrayan katılımcıların %10.9'unun şiddete uğrayan kadının bu durumu normalleştirdiğini ve %49.8'inin kadının geleneksel tutuma sahip olduğunu düşündüğü bulundu. Daha önce şiddete maruz kalmayanların %20.9'unun örnek olaydaki kadının durumu normalleştirdiğini ve %33.6'sının kadının geleneksel tutuma sahip olduğunu düşündüğü bulundu ve bu sonuçlar istatistiksel açıdan anlamlıydı ($p = .002$) (Tablo 3).

Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Uygulayan Bireyin Yaptıklarından Pişman Olup Özür Dilemesini Nasıl Karşıladıklarına İlişkin Bulgular

Katılımcıların yalnızca %6.5'i örnek olayda şiddet uygulayan bireyin sürekli yaptıklarından pişman olup özür dilemesini olumlu karşılayacağını ifade etti (Tablo 2). Örnek olayda sürekli özür dileyen erkeğe karşı kadınların %3.8'i ve erkeklerin %11.2'si olumlu tutum sergiledi ve bu sonuç istatistiksel açıdan anlamlı bulundu ($p=.000$) (Tablo 3). Örnek olaydaki sürekli özür dileyen erkeğe yönelik tutum ile aile içi şiddete yönelik görüş arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulundu ($p = .001$) (Tablo 3). Aile içi şiddetin asla kabul edilemeyeceğini ifade eden katılımcıların %5.3'ü aile içi şiddet sonrasında sürekli özür dileyen eşe karşı olumlu tutum sergilerken, aile içi şiddet bazı durumlarda kabul edilebilir/uygulanabilir diyen katılımcıların %10.8'i aile içi şiddet sonrasında sürekli özür dileyen eşe karşı olumlu tutum sergiledi.

Tablo 1. Katılımcıların Daha Önce Şiddete Maruz Kalma Durumları ve Aile İçi Şiddete Yönelik Görüşleri

	n	%
Daha önce şiddete maruz kalma		
Evet	264	29.3
Hayır	636	70.7
Maruz kalınan şiddet türü		
Fiziksel şiddet	150	16.6
Psikolojik şiddet	191	21.2
Ekonomik şiddet	33	3.6
Cinsel şiddet	13	1.5
Daha önce şiddet uygulama		
Evet	295	32.7
Hayır	605	67.3
Aile içi şiddete yönelik görüş		
Asla kabul edilemez	799	88.7
Bazı durumlarda uygulanabilir/kabul edilebilir	101	11.3

Tablo 2. Katılımcıların Örnek Olaya İlişkin Görüş ve Tutumları

	n	%
Daha önce benzer bir durumla karşılaştınız mı?		
Evet	93	10.3
Hayır	891	89.7
Siz bu ailenin komşusu olsaydınız şiddet uygulayan erkek birey ile ilgili ne yapardınız?		
Herhangi bir yere şikâyetle bulunurdum		
Hiçbir şekilde karışmazdım	296	32.8
Kendim gidip olaya müdahale ederdim	88	9.7
Kadına şikâyetle bulunması gerektiği konusunda fikir verirdim	83	9.3
Tedavi olması gerektiğini söylerdim	122	13.6
	311	34.6
Bu durumda şikâyetle bulunmak isterseniz nereye/kime başvurursunuz?		
Polis	590	65.5
Sağlık kuruluşları	23	2.5
Aile ve sosyal politikalar il müdürlükleri	58	6.4
Aile içi şiddet acil yardım hattı	210	23.3
Bilgim yok	19	2.3
Kadının yaşadığı durumda şikâyetçi olmamasının nedeni ne olabilir?		
Her kadın eşinden şiddet görüyordur diye düşünüyordur	162	18.0
Şikâyetçi olduğunda yeterli korumanın sağlanabileceğine inanmıyordur	60	6.6
Eşinin düzeleceğine inanıyordur	230	25.5
Aile birliğini bozmaktan korkuyordur	102	11.3
Eşi tarafından öldürülmekten korkuyordur	233	25.8
Fikrim yok	113	12.8
Şiddet uygulayan bireyin sürekli yaptıklarından pişman olup özür dilemesini nasıl karşılırsınız?		
Olumlu	59	6.5
Olumsuz	841	93.5
Siz kadının yerinde olsaydınız ne yapardınız?		
Eşime boşanma davası açardım	345	38.3
Eşimi tedavi olması konusunda ikna etmeye çalışırdım	256	28.4
Eşimden şikâyetçi olurdu	225	25.0
Herhangi bir şey yapmazdım	74	8.3
Böyle bir durumda şiddet gören bireyler için hangi kurum/kuruluşlardan destek alınmalı/nereye başvurulmalıdır?		
Kadın sivil toplum kuruluşları	13	1.4
Polis	185	20.5
Aile ve sosyal politikalar bakanlığı	190	21.1
Kadın sığınma evleri	117	13.0
Sağlık kuruluşları	27	3.0
Bilgim yok	368	41.0

Tablo 3. Bazı Değişkenlerin Örnek Olaya İlişkin Görüş ve Tutumları ile İlişkisi

	Cinsiyet (%)		Daha önce şiddete maruz kalma (%)		Aile içi şiddete yönelik görüş (%)	
	Kadın (%)	Erkek (%)	Evet (%)	Hayır (%)	Asla kabul edilemez (%)	Bazı durumlarda uygulanabilir/ kabul edilebilir (%)
Daha önce benzer bir durumla karşılaştınız mı?						
Evet	61 (10.6)	32 (9.7)	49 (18.5) ^a	44 (6.9) ^b	79 (9.8)	14 (13.8)
Hayır	511 (89.4)	296 (90.3)	215 (81.5)	592 (93.1)	720 (90.2)	87 (86.2)
	$p = .085 ; \chi^2 : 0.136$		$p = .000 ; \chi^2 : 26.391$		$p = .236 ; \chi^2 : 0.218$	
Siz bu ailenin komşusu olsaydınız şiddet uygulayan erkek birey ile ilgili ne yapardınız?						
Aktif tepki	217 (37.9) ^a	162 (49.3) ^b	93 (35.2)	239 (37.5)	309 (38.6) ^a	70 (69.3) ^b
Pasif tepki	286 (50.0) ^a	120 (36.5) ^b	136 (51.5)	297 (49.6)	360 (45.0) ^a	16 (15.8) ^b
Tepkisiz	69 (12.1)	46 (14.2)	35 (13.3)	100 (12.9)	62 (16.4)	15 (14.9)
	$p = .001 ; \chi^2 : 14.724$		$p = .222 ; \chi^2 : 2.249$		$p = .001 ; \chi^2 : 10.192$	
Kadının yaşadığı durumda şikâyetçi olmamasının nedeni ne olabilir?						
Kendini güvende hissetmeme	270 (47.2) ^a	126 (38.4) ^b	104 (39.3)	290 (45.5)	373 (46.6)	15 (14.8)
Normalleştirme	96 (16.7)	66 (20.1)	29 (10.9) ^a	133 (20.9) ^b	144 (18.0)	22 (21.7)
Geleneksel tutuma sahip olma	206 (36.1)	137 (41.5)	131 (49.8) ^a	213 (33.6) ^b	282 (35.4)	64 (63.5)
	$p = .003 ; \chi^2 : 9.029$		$p = .002 ; \chi^2 : 7.013$		$p = .139 ; \chi^2 : 1.982$	
Şiddet uygulayan bireyin sürekli yaptıklarından pişman olup özür dilemesini nasıl karşılırsınız?						
Olumlu	22 (3.8) ^a	37 (11.2) ^b	23 (8.7)	36 (5.6)	43 (5.3) ^a	11 (10.8) ^b
Olumsuz	550 (96.2)	291 (88.8)	241 (91.3)	600 (94.4)	756 (94.7)	90 (89.2)
	$p = .000 ; \chi^2 : 18.437$		$p = .061 ; \chi^2 : 9.030$		$p = .001 ; \chi^2 : 16.632$	
Siz kadının yerinde olsaydınız ne yapardınız?						
Aktif tepki	241 (42.1)	135 (41.1)	91 (34.4)	271 (42.6)	336 (42.0)	25 (24.8)
Pasif tepki	180 (31.4)	98 (29.8)	78 (29.5)	187 (29.4)	247 (30.9)	38 (37.6)
Tepkisiz	151 (26.5)	95 (29.1)	95 (36.1)	138 (28.0)	216 (27.1)	38 (37.6)
	$p = .686 ; \chi^2 : 0.750$		$p = .057 ; \chi^2 : 7.631$		$p = .409 ; \chi^2 : 1.903$	
Böyle bir durumda şiddet gören bireyler için hangi kurum/kuruluşlardan destek alınmalı/nereye başvurulmalıdır?						
Bilgisi var	329 (57.5)	203 (61.8)	174 (65.9)	358 (56.2)	469 (58.6)	63 (62.3)
Bilgisi yok	243 (42.5)	125 (38.2)	90 (34.1)	278 (43.8)	330 (41.4)	38 (37.7)
	$p = .317 ; \chi^2 : 1.002$		$p = .220 ; \chi^2 : 1.504$		$p = .531 ; \chi^2 : 2.030$	

* χ^2 : Kikare exact test; a ve b üst simgeleri her bir kategorideki gruplar arası farklılığı göstermektedir.

Tartışma

Kadınlar en fazla güvende olduklarını düşündükleri evlerinde ve birlikte yaşadıkları bireylerden çeşitli şekillerde şiddet görmeye devam etmektedir. Kadının şiddete maruz kalması, kadının sağlığını olumsuz etkilemesinin yanı sıra şiddetin bir sorun çözme yöntemi olarak gelecek nesillere aktarımı açısından risklidir. (21). Şiddetin yaygınlığına ve sağlık üzerindeki olumsuz etkilerine rağmen literatürde araştırmalar kısıtlıdır (22). Bu çalışmada katılımcıların %16.6'sı fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmiştir. Danimarka'da kadınların %22'si, Norveç'te %13.9'u, Almanya'da %25'i yaşamını paylaştığı eşleri ve/veya birlikte yaşadıkları kişiler tarafından fiziksel ve cinsel şiddete uğradığı bulunmuştur (23). Ülkemizde yapılan bir çalışmada ise erkeklerin üçte biri eşlerine ekonomik ve fiziksel şiddet uyguladığını bildirmiştir (24). Dünya Sağlık Örgütü'nün 10 ülkede gerçekleştirdiği çalışmaya göre kadınların %13 ile %61'i eşleri tarafından uygulanan fiziksel şiddete maruz kalmaktadır (27). Dünya genelinde kadınların %10 - %69'u yaşamlarının bir döneminde yakın bir partneri tarafından fiziksel saldırıya uğradığını bildirmektedir (25). Ülkemizde de her üç kadından biri eşinden fiziksel şiddet görmekte ve neredeyse yarısı şiddet gördüğünü ve bu durumu kimseye paylaşmadığını bildirmektedir (26). Yine bu araştırmada üniversite öğrencilerinin fiziksel şiddete yüksek oranda maruz kaldığı görülmektedir. Bu bulgu aile içinde şiddetin halen bir sorun çözme aracı olarak kullanıldığını göstermektedir.

Şiddet mağdurlarının çoğunluğu şiddetin görünmeyen fakat ciddi hasarları olabilen duygusal şiddetten önemli derecede etkilenmektedir (28). Bu çalışmada katılımcıların en fazla psikolojik şiddete (%21.2) maruz kaldığı bulunmuştur. Literatürde de bu araştırma sonucuna paralel olarak bazı çalışmalarda en fazla maruz kalınan şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu belirlenmiştir (4,29). Türkiye'de kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde maruz kaldıkları duygusal şiddet oranı %44, son 12 ayda ise %26 olarak bildirilmiştir (7). Dünya genelinde kadınların %20 - 75'i duygusal/psikolojik şiddete maruz kalmaktadır (3). Bir çalışmada kadınların %88.1'i şiddeti yalnızca "fiziksel (dayak, dövme v.b)" olarak tanımladığı bildirilmiştir (30). Dolayısıyla psikolojik şiddetin görünenden çok daha yaygın olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin en fazla psikolojik şiddete maruz kalma nedeni olarak araştırma grubunun eğitim seviyesinin yüksek olması ve psikolojik şiddet ibarelerini tanıyan olmaları gösterilebilir.

Üniversite öğrencilerinin, KYAİŞ'e yönelik tutumlarının belirlenmesi önemlidir (13). Bu çalışmada katılımcıların %88.7'si aile içi şiddetin asla kabul edilemeyeceğini ve %11.3'ü bazı durumlarda kabul edilebileceğini bildirmiştir. Literatürde üniversite öğrencilerinin KYAİŞ'e ilişkin tutumlarına bakıldığında, üniversite öğrencilerinin şiddeti normal bir davranış olarak algılamadığı, geleneksel tutumdan uzaklaştığı, şiddete karşı olumsuz tutuma sahip olunan çağdaş tutuma yaklaştığı görülmektedir (31). Bazı çalışmalarda ise üniversite öğrencilerinin KYAİŞ durumunda geleneksel tutuma sahip olduğu belirlenmiştir (32). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2018)'nda kadınların %9'u erkeğin en az bir durumda fiziksel şiddet uygulamasını doğru bulduğunu ifade etmiştir (8). Yeni evli çiftlerle yapılan bir çalışmada katılımcıların %18.8'i şiddeti gerekli gördüğü bildirilmiştir (33). Başka bir çalışmada katılımcıların %47'si şiddetin kabul edilebileceğini belirtmiştir (34). Bir hemşirelik fakültesinde yapılan çalışmada öğrencilerin %26.9'u erkeklerin kadınlara şiddet uygulaması için geçerli sebeplerin olabileceğini düşündüklerini bildirmiştir (35). Benzer olarak bir çalışmada kadınların %22.2'si kadının erkeğin sözünü dinlememesi durumunda şiddeti hak ettiğini düşündüklerini ifade etmiştir (30). Aile içi şiddet araştırmasında kadınların %14'ü bazı durumlarda erkeklerin şiddet uygulayabileceğini bildirmiştir (8, 27, 33). Suriye'de yapılan bir çalışmada öğrencilerin %17.7'sinin şiddete yönelik olumsuz, %18.4'ünün şiddete yönelik olumlu tutumlarının olduğu ve %63.9'unun bu konuda tarafsız olduğu görülmüştür (36). Bu sonuçlar toplum bazında aile içi şiddetin hala kabul gördüğünü, desteklendiğini göstermektedir. Çok yüksek oranda olmasa da yüksek eğitim seviyesine sahip bireylerin dahi aile içi şiddetin bazı durumlarda kabul edilebileceğini bildirmesi şiddete yönelik farkındalıklarının geliştirilmesi gerektiğini; şiddetin ciddi sonuçlarını ve sağlık üzerine olumsuz etkilerini bilmediğini ortaya koymaktadır.

Şiddete uğrayan kadınların çoğunluğu, ev dışında deneyimlediği şiddet hakkında daha kolay konuşup buna karşı çıkabilirken, aile içinde yaşadığı şiddeti gizli tutma, buna katlanma ve durumu kabullenme eğiliminde olabilmektedir (3). Bu araştırmada katılımcıların %65.5'i örnek olaya benzer aile içi şiddet ile karşılaşmaları durumunda şikayette bulunmak isteseler

polise şikayette bulunacaklarını bildirmiştir. Nitel bir çalışmada şiddet mağduru kadınların çoğunluğunun karakola, savcılığa/avukatlara ve hastaneler gibi kamu kurumlarına başvurduğu, çok azının polise başvuruda bulunduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada katılımcılar polislerin uzlaştırıcı tutumlarından ve şikâyetlere cevap verme konusundaki yetersizliklerinden ilk aşamada polise başvurmayı tercih etmediklerini bildirmiştir (37). Literatürde başkalarının aile içi şiddete maruz kaldığı durumda bireylerin bu durumu herhangi bir kuruluşa bildirip bildirmeyeceğine dair araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu araştırma bulgusu önemli bir bulgu niteliğindedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun örnek olaydaki gibi bir aile içi şiddete tanık olmaları durumunda şikayette bulunmak isteseler polise başvuracağını bildirmesi, şiddet gibi suçlarla ilgilenen birimin emniyet müdürlükleri olduğunu düşünmeleri ve polisleri ulaşılabilir meslek grubu olarak gördükleri düşünülebilir.

Şiddet mağduru kadınlar, düşük eğitim seviyesi, ekonomik bağımlılık, çocukların iyiliği, geleneksel aile yapısını bozma korkusu, endişe duyma ve dışlanma korkusu gibi nedenlerle şiddete sessiz kalmaktadır (38). Bu çalışmada da katılımcıların %25.8'i örnek olaydaki kadının eşi tarafından öldürülmekten korktuğundan ve %25.5'i eşinin düzeleceğine inandığından şikayetçi olmadığını düşündüklerini belirtmiştir. Ayrıca örnek olayda kadının şikayetçi olmama nedeni olarak kadınların %47.2'si ve erkeklerin %38.4'ü kadının kendini güvende hissetmediğini düşündüğünü ifade etmiştir. İtalya'da sağlık personelleriyle yapılan nitel çalışmada katılımcıların, özgüven eksikliği olan kadınların şiddet karşısında affedici tutumda olduklarını düşündüğü bulunmuştur (39). Bu araştırmada katılımcıların çoğu örnek olaydaki kadının aile içi şiddete maruz kaldığı halde şikayette bulunmama nedeni olarak korkuyu ve şiddet uygulayan bireyin değişebileceğini göstermiştir. Bu sonuca göre aile içi şiddet durumunda kadınların korku nedeniyle şiddete boyun eğmemesi adına şiddet mağdurlarını koruyan politikaların ve mekanizmaların geliştirilmesi gerektiği; şiddetin failinin kendi kendine değişebileceği inancını değiştirmek adına şiddete yönelik farkındalığın oluşturulması ve artırılması gerektiği ifade edilebilir.

Toplumun eğitimli kesimi olan üniversite öğrencilerinin, KYAİŞ'e tanık olmaları durumunda şiddete sessiz kalmaması, böyle bir durumda yardım alınabilecek kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi sahibi olması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada katılımcıların %21.1'i şiddet gören bireylerin aile ve sosyal politikalar bakanlığından, %20.5'i polisten destek alabileceğini ifade ederken, %40'ı herhangi bir fikrinin olmadığını belirtmiştir. Bir araştırmada şiddet mağduru kadınların bazılarının nereye, nasıl başvuracağı hakkında bilgiye sahip olmadıkları; aile içi şiddete yönelik çabalara farkındalığın arttığı bilirse de bu çabaların toplum ile buluşturulmasında sorun olduğu ifade edilmiştir (40). Bu araştırmada da toplumun eğitim seviyesi yüksek kesiminde beş kişiden birinin şiddet gören bireylerin destek alabileceği kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi sahibi olmadığını ifade etmesi bizim toplumumuzda da şiddete yönelik farkındalığı artırma çabalarının toplumla buluşturulmasında sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışmamızda daha önce şiddete uğrayan katılımcıların %10.9'unun, örnek olayda şiddete uğrayan kadının bu durumu normalleştirdiğini; %49.8'inin kadının geleneksel tutuma sahip olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Daha önce şiddete maruz kalmayanların %20.9'unun, örnek olaydaki kadının durumu normalleştirdiğini; %33.6'sının kadının geleneksel tutuma sahip olduğunu düşündüğü bulunmuştur. Amerika'da yapılan bir araştırmada kamuya açık alanda sergilenen aile içi şiddete toplumun tepkisi, gizli kameralar aracılığıyla çekilmiştir. Çalışmada toplumun sadece o alandan uzaklaştığı ve aile içi şiddet mağdurlarına müdahale veya yardım etmediği gözlenmiştir (43). Şiddet karşısında kadınların davranışlarının incelediği bir çalışmada da şiddete maruz kalmalarına rağmen, kadınların %87.3'ünün şiddet karşısında hiçbir tepki vermedikleri bulunmuştur. Kadınların %5.9'unun karakola, %2.9'unun adliyeye ve %2.9'unun sağlık birimine başvuruda bulunduğu belirlenmiştir (44). Bu çalışmada da şiddet karşısında kadınların %50'si pasif tepki, %37.9'u aktif tepki verirken, erkeklerin %36.5'i pasif tepki, %49.3'ü aktif tepki göstermiştir.

Şiddet öğrenilen bir davranış türüdür ve öğrenme kaynaklarından en önemlisi bireyin kendi ailesidir. Günümüzde hala erkeğe, eşine/partnerine şiddet uygulama hakkı tanıyan toplumlar bulunmaktadır. Erkeğin şiddet uygulamayı kendinde hak görerek yetişmesi, kadının da şiddet görmenin normal olduğunu deneyimleyerek büyümesi, toplumsal boyutta aile içi şiddetin sıradan bir olgu olarak algılanmasına ortam hazırlamaktadır. Bu çalışmada daha önce aile içi şiddet gören katılımcıların

görmeyenlere göre şiddeti daha fazla normalleştirdiği bulunmuştur. Bir çalışmada 20 yıl süren takip sonucunda çocukluk çağında aile içi şiddet gören bireylerin, sonraki yıllarda kendi ailelerine şiddet uygulama oranlarının %12 arttığı belirlenmiştir. Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada da daha önce şiddete maruz kalan öğrencilerin, ileriki yaşamlarında şiddet uygulama ihtimallerinin daha yüksek olacağı bildirilmiştir. Ürdün'de 47.102 üniversite öğrencisinin dâhil edildiği araştırmada, şiddet eğilimi olan öğrencilerin %49.4'ünün ailesinden şiddet gördüğü bulunmuştur (43,44).

Sınırlılıklar

Araştırmanın belli tarih aralığında, belirtilen fakültelerde öğrenim gören öğrencilerle yapılmış olması, sonuçların yalnızca bu örneklem için genellenebilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca araştırmada örneklem seçimine gidilmeden belirlenen tarih aralığında fakültelerde öğrenim gören ve araştırmaya katılımda gönüllü öğrencilerle gerçekleştirilmiş olması da sınırlılıklar arasındadır.

Sonuçların Uygulamada Kullanımı

Küresel bir sorun olan KYAİŞ, toplumsal ve bireysel bakımdan olumsuz sonuçlarıyla varlığını sürdürmektedir. Şiddetin önlenmesi için toplumun tüm kesimlerinin, çaba göstermesi gerekli ve önemlidir. Şiddetin nedeni tek bir olguya bağlanmadığından, şiddet çok boyutlu olduğundan tanılanması ve çözümlenmesi zor olabilmektedir. Şiddeti önlemede politikaların düzenlenmesi kadar etkin bir şekilde uygulanması da önemlidir. Bu sebeple eğitim, sağlık, hukuk ve sosyal hizmetlerle ilgili yapılan planlamalarda disiplinlerarası iş birliği gerekmektedir. Çalışma sonucu üniversite öğrencilerinin, KYAİŞ'i çoğunlukla desteklemediklerini (olumsuz tutuma sahip olduklarını) göstermektedir. Düşük oranda da olsa KYAİŞ'i destekleyen (olumlu tutumda olan) öğrencilerin olması, bu konuda bilinçlendirilmelerinin önemini göstermektedir. Katılımcıların önemli bir kısmının yaşamları süresince örnek olaya benzer şiddete tanık olduğu ve kendilerinin de şiddete maruz kaldıkları, daha önce aile içi şiddet gören katılımcıların görmeyenlere göre şiddeti daha fazla normalleştirdiği bulunmuştur. Toplumun geleceğini oluşturan üniversite öğrencilerinin şiddet durumunda başvurulacak birimler hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması dikkat çekici bir bulgudur. Öğrencilerin konuyla ilgili farkındalığını artırmak ve şiddeti önleyici eylemleri uygulama becerilerini geliştirmek için eğitim ve destek programları sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra toplum tabanlı şiddeti önleme amaçlı destek programlarının planlanması önerilebilir. Öğrencilere etkili ve mantıklı problem çözme alışkanlıklarının kazandırılması şiddet oranlarını azaltacaktır. Bu çalışma geniş bir örnekleme, örnek olay çözümlenmesi yoluyla üniversite öğrencilerinin KYAİŞ'e yönelik tutumlarının belirlenmesi sebebiyle, gelecekte yapılması planlanacak araştırmalara zemin oluşturacak niteliktedir. Ulusal düzeyde farklı coğrafi bölgelerde yer alan üniversite öğrencilerinin dahil edildiği daha geniş bir popülasyonda tekrarlanması literatüre katkı sağlayacaktır.

Bilgilendirme

Yazarların katkı oranı beyanı şöyledir: fikir/kavram NŞ, BY, NA; tasarım NŞ, BY, NA; denetleme/danışmanlık NŞ; veri toplama ve işleme BY, NA; analiz ve yorum BY, NA, NŞ; kaynak taraması BY, NA, NŞ; makalenin yazımı BY, NA, NŞ.

Çalışmanın etik kurul izni bir devlet üniversitesinin Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan (Sayı: 35980450-663.05-Tarih: 23/11/2018) alınmıştır. Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmanın bütçesi yazarlar tarafından karşılanmıştır ve araştırma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Teşekkür: Yazarlar veri toplama sürecinde verdikleri destek nedeniyle çalışmanın yapıldığı kurumlara ve araştırmaya katılan gönüllü katılımcılara teşekkür eder.

Kaynaklar

1. World Health Organization. Multi-country study on women's health and domestic violence against women 2005; World Health Organisation, Geneva. URL: <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/24159358X/en/>
2. Yagiz R, Sevil Ü, Guner Ö. The effect of university students' violence tendency on their attitude towards domestic violence and the factors affecting domestic violence attitudes. *J Inj Violence Res* 2020;12(1):39–46.
3. Sigurdsson EL. Domestic violence-are we up to the task? *Scand J Prim Health Care* 2019;37(2):143-144.
4. Semahegn A, Mengistie B. Domestic violence against women and associated factors in ethiopia; Systematic review. *Reprod Health* 2015;12(1):78.
5. Sahin NH, Dissiz M. Development study of attitude scale towards domestic violence among healthcare professionals. *Int J Hum Sci* 2009;6(2):263–74.
6. World Health Organization (WHO). Violence against women: Intimate partner and sexual violence against women. Fact sheet 2016; World Health Organisation, Geneva. URL: www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/
7. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması 2015; Ankara. URL: <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>
8. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye nüfus ve sağlık araştırması 2018 (TNSA-2018) 2019; Ankara. URL: http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf
9. Fundamental Rights Agency (FRA). Violence against women: An Eu-Wide survey main results. European Union Agency for fundamental rights 2014; Fundamental Rights Agency. URL: <https://fra.europa.eu/en/project/2012/fra-survey-gender-based-violence-against-women/events>
10. World Health Organization. Violence prevention 2017; World Health Organisation, Geneva. URL: https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/en/
11. Gunay G, Bener O. Domestic violence against girls and Its causes: An investigation from the point of university students. *Journal of New World Sciences Academy Social Sciences* 2011;6(1):1–17.
12. Doran F, Hutchinson M. Student nurses' knowledge and attitudes towards domestic violence: Results of survey highlight need for continued attention to undergraduate curriculum. *Journal of Clinical Nursing* 2017; 26(15-16): 2286-2296.
13. Pinar SE, Sabanciogullari S. Nursing and midwifery students' attitudes towards violence against women and recognizing signs of violence against women. *International Journal of Caring Sciences* 2019;12(3), 1520.
14. Vural PI, İnangil D, Körpe, G. Üniversite öğrencilerinin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi* 2020;3(3), 272-279.
15. Aktaş D. Attitudes of university students towards domestic violence against women. *Clinical and Investigative Medicine* 2016; S173-S178.
16. Güçlü İ. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri teknik-yaklaşım-uygulama. 1. Basım. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti; 2019: 319-345.
17. Aytaçlı B. Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* 2012;3(1): 1-9.
18. Cao Y, Yang S, Wang G, Zhang Y. Sociodemographic characteristics of domestic violence in China: A population case-control study. *J Interpers Violence* 2014; 29(4):683–706.
19. Harding T, Whitehead, D. Nursing & midwifery research: Methods and appraisal for evidence-based practice. 5th edition. Schneider Z, Whitehead D. Elsevier; 2016. pp. 141-160.
20. Babacan GA., Şıpkın S., Erdem, Ö. Kadına yönelik eş şiddeti yaygınlığı ve kadınların baş etme yöntemleri. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi* 2020;11(2), 79-87.
21. American College of Emergency Physicians. Domestic family violence. *Ann Emerg Med* 2019; 74(3):e32-e33.
22. Sugg N. Intimate partner violence: Prevalence, health consequences, and intervention. *Med Clin North Am* 2015; 99(3):629-49.
23. Fulu E, Warner X, Miedema S, Jewkes R, Roselli T, Lang J. Why do some men use violence against women and how can we prevent it? Quantitative findings from the united nations multi-country study on men and violence in Asia and the Pacific. Bangkok: UNDP, UNFPA, UN Women and UNV 2013; pp. 1–120.
24. Dönmez G, Şimşek H, Günay T. Evli erkeklerde eşlerine yönelik şiddet ve ilişkili etmenler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi* 2012;10(3):151–9.
25. World Health Organization. World report on violence and health. Chapter 4. Violence by intimate partners 1999; World Health Organisation, Geneva. URL: https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/full_en.pdf?ua=1

26. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu. Kadına ve aile bireylerine yönelik şiddet inceleme raporu 2011; Ankara. URL: <http://saglikcalisanisagligi.org/tezler2/kadinsiddet.pdf>
27. World Health Organisation (WHO), Pan American Health Organization (PAHO). Intimate partner violence understanding and addressing violence against women 2012; World Health Organisation, Geneva. URL: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77432/WHO_RHR_12.36_eng.pdf?sequence=1.
28. Woodyatt CR, Stephenson R. Emotional intimate partner violence experienced by men in same-sex relationships. *Cult Health Sex* 2016;18(10):1137-49.
29. Aslan M., Demirci Ç. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve aile içi şiddet etkileşimi: Üniversite öğrencileri üzerine nitel bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal* 2019;7(5):3027-46.
30. Efe ŞY, Ayaz S. Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. *Anadolu Psikiyatri Derg* 2010;11(1):23-9.
31. Dağlar G, Bilgic D, Demirel G. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları. *Dokuz Eylül Üniv Hemsire Fak Elektronik Derg* 2017;10(4):220-8.35.
32. Kaplan S, Akalın A, Pınar G, Yılmaz T. Hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik aile içi şiddete ve mesleki rollerine yönelik tutumları. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik E-Dergisi* 2014;2(1):26-35.
33. Altıntop Ö, Adana F. Yeni evli çiftlerin aile içi şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2019;8(3):268-76.
34. Aktaş B, Kaya F, Daştan NB. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin ailede kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 2019;14(20), 1448-1474.
35. Dikmen HA, Marakoğlu K. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi* 2019;29(2).
36. Gharaibeh MK, Abu-Baker NN, Aji S. Attitudes toward and justification for wife abuse among Syrian medical and nursing students. *J Transcult Nurs* 2012;23(3):297-305.
37. Özçakar N, Yeşiltepe G, Karaman G, Ergöner AT. Domestic violence survivors and their experiences during legal process. *J Forensic Leg Med* 2016;40:1-7.
38. Özçakar N. Farklı boyutlarıyla şiddet. *Klinik Tıp Aile Hekimliği* 2017;9(2):55-60.
39. Procentese F, Di Napoli I, Tuccillo F, Chiurazzi A, Arcidiacono C. Healthcare professionals' perceptions and concerns towards domestic violence during pregnancy in southern Italy. *Int J Environ Res Public Health* 2019;16(17):3087-104.
40. Mahapatro M, Singh SP. Coping strategies of women survivors of domestic violence residing with an abusive partner after registered complaint with the family counseling center at alwar, India. *J Community Psychol* 2020; 48(3):818-833.
41. Samuel LJ, Tudor C, Weinstein M, Moss H, Glass N. Employers' perceptions of intimate partner violence among a diverse workforce. *Saf Health Work* 2011;2(3):250-9.
42. Köşgeroğlu N, Çulha İ, Öz Z, Yılmaz A. Şiddet karşısında kadınların davranışlarının incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2015; 3(9): 342-350.
43. Adıbelli D, Ünal AS, Şen T. Attitudes of young adult men toward domestic violence and factors affecting their attitudes in Turkey. *J Interpers Violence* 2019;34(18):3961-77.
44. Okour AM, Hijazi HH. Domestic violence and family dysfunction as risk factor for violent behavior among university students in North Jordan. *J Fam Violence* 2009;24(6):361-6.

Kısaltmalar

KYAIŞ: Kadına yönelik aile içi şiddet